

Mer av ett lager på Klostergatan

Invid L2011:4521

Klostergatan

Linköping stad och kommun

Östergötlands län

Roger Lundgren

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet/område/sträcka	Klostergatan
Stad/Socken	Linköping stad och kommun
Län och landskap	Östergötland
Fornlämning	-
Digitala fastighetskartans blad	647 53 55
Koordinatsystem	SWEREF 99TM
Höjdsystem	RH 2000
Mätteknik	Nätverks-RTK
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Lst dnr	431-15337-2021
Lst handläggare	Helena Hulth
ÖM dnr	246/21
ÖM projektnr	1908
KMR uppdragsnummer	202200087
Uppdragsgivare	Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig	Tekniska verken i Linköping AB
Projektledare	Roger Lundgren
Biträdande projektledare	-
Personal	-
Rapportansvarig	Roger Lundgren
Fältarbetstid	2022-01-22 – 2022-01-23
Totalt undersöktes	14 löpmeter
Foto	Ja
Fynd	Nej
Analys	Inga analyser gjorda
ÖM Intrasis nr	-
Grafik	Roger Lundgren
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.
Upphovsrätt: om inget annat anges gäller Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Mer av ett lager på Klostergatan

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	5
Antikvarisk bakgrund	5
Syfte	6
Metod och dokumentation	6
Resultat	6
Referenser	7

Omslagsbild: Översikt visande schaktet i Klostergatan. Foto mot sydväst, Roger Lundgren, ÖM.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

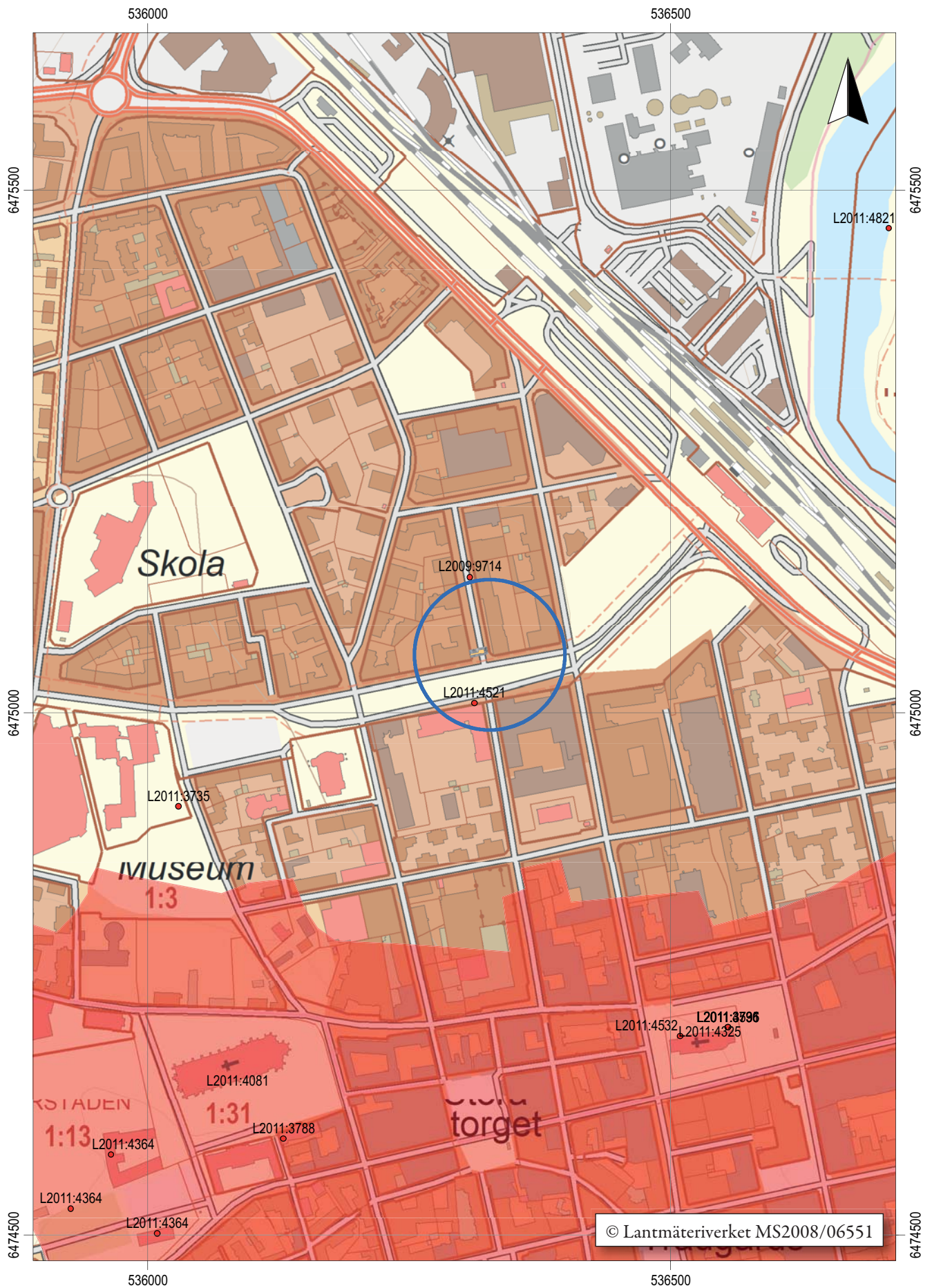
Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

Sammanfattning

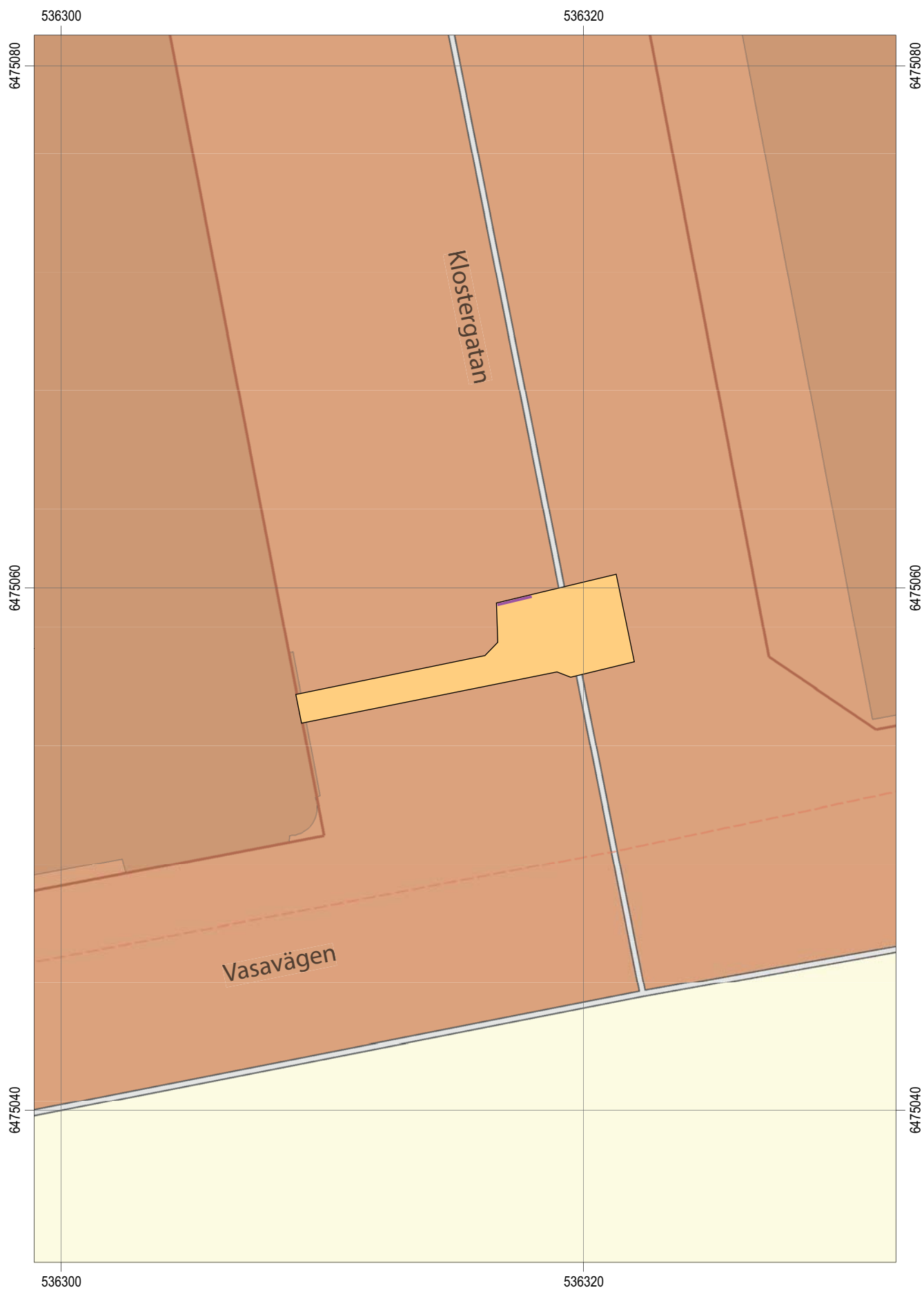
Östergötlands museum utförde under vintern 2022 en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning på Klostergatan i Linköping. Schaktningsövervakningen utfördes i samband med att en fastighet skulle anslutas till en i gatan befintlig stamledning för fjärrkyla. I schaktet påträffades ett svartgrått lager vilket möjligen kan kopplas till det i närområdet en gång liggande salpeterbruket L2009:9714 (RAÄ Linköping 456). I övrigt observerades inget av arkeologiskt intresse i schaktet.

Roger Lundgren
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5000.

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med det aktuella schaktet (gult) samt profilritad del (lila) markerade. Skala 1:200.

Inledning

I januari 2022 utförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning på Klostergatan i Linköping.

Undersökningen utfördes i samband med att en vidliggande fastighet skulle anslutas till en i gatan befintlig stamledning för fjärrkyla. Undersökningen utfördes enligt beslut av Länsstyrelsen Östergötland. Arbetet beställdes av Länsstyrelsen Östergötland och för den uppkomna kostnaden stod Tekniska verken i Linköping AB. Ansvarig för undersökningen, samt tillika ansvarig för denna rapport var antikvarie Roger Lundgren.

Antikvarisk bakgrund

Undersökningsområdet på Klostergatan är beläget ca 200 m norr om området för Linköpings medeltida stadslager L2011:401 (RAÄ Linköping 153:1). Den registrerade lämningens utbredning motsvarar i huvudsak stadens omfattning såsom den framgår ur de bevarade 1600-talskartorna.

Klostergatan norr om Vasavägen etableras under sista kvartalet av 1800-talet och innan dess har området utgjorts av åkermark. På en geometrisk avritning över området från 1639 finns ett salpeterbruk utmärkt bland åkerlyckorna på platsen för den framtida Klostergatan. För vidare förkovran om områdets utveckling från 1600-tal och framåt hänvisas till Feldt 2006 eller Räf & Lindberg 2014. Den förstnämnda kan även med fördel konsulteras vad gäller salpeterbruket och salpeterframställning i allmänhet.

Det har utförts mycket begränsat med arkeologiska åtgärder längs Klostergatan inom avsnittet mellan Vasavägen och Sturegatan. År 2005 grävdes den ledning för fjärrkyla ner i gatan till vilken nu aktuellt arbete ska anslutas. I samband med schaktningsarbetet påträffades ett mörkt sotigt gråsvart lager i södra delen av Klostergatan (Feldt 2006: s 10). Lagret sträckte sig vidare norrut mot Sturegatan varefter karaktären övergick till fet, lerig och brun. Lagrets ursprung kunde inte klargöras men bedömdes vara kopplat till salpeterbruket.

Figur 4. Översiktbild av schaktet, mot väster. Foto Roger Lundgren, ÖM.

Syfte

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att förhindra att fornlämning skulle komma till skada i samband med arbetsföretaget, men om skada inte kunde undvikas skulle lämningen dokumenteras på vetenskapligt sätt.

Målgrupper för utredningen var Länsstyrelsen och Tekniska verken i Linköping AB.

Metod och dokumentation

Undersökningen genomfördes i form av en schaktningsövervakning i samband med att det aktuella arbetet utfördes. Schaktningsarbetet genomfördes med hjälp av planskopförsedd grävmaskin som skiktvis grävde sig ner tills det önskade schaktdjupet uppnåddes. Schaktet dokumenterades genom digital positionsbestämning, beskrivning och fotografering. Inga analyser har utförts. Inga föremål togs tillvara vid undersökningen.

Dokumentationsmaterial i form av datafiler och digitalfoton förvaras på Östergötlands museum.

Resultat

I samband med undersökningen grävdes ett 14 m långt schakt ut från husväggen på gatans västra sida över till gatans östra sida där de anslutande stamledningarna löpte i nord-sydlig riktning. Den totala ytan på schaktet uppgick till 29,5 m². Schaktdjupet uppgick till ca 1,0 m förutom delen i trottoaren där schaktdjupet var 0,5 - 0,6 m. Östra delen av schaktet var stört av två moderna schakt varemellan en smal bank med ostörda lager återstod. Moderna ledningar fanns även under trottoaren.

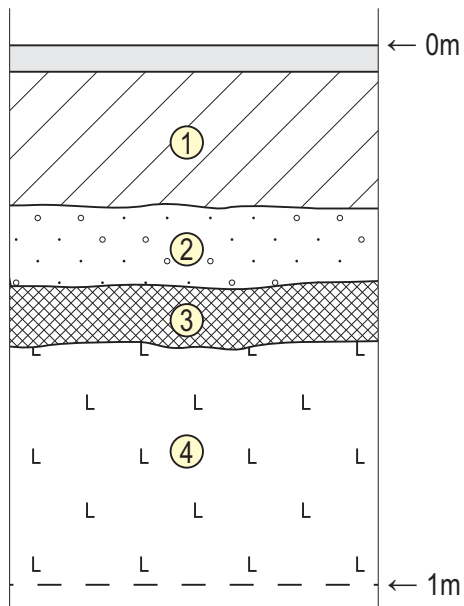
Direkt under asfalten låg ett grått gruslager följt av ett rödbrunt gruslager. Under gruset, på 0,45 m djup, påträffades ett decimetertjockt sotigt sandigt lager med klumpar av rödaktig lera varefter grå lera vidtog. Inga fynd kunde observeras i det gråsvarta lagret vilka hade kunna ge en indikation på bruk alternativt datering. Jämfört med 2005 års undersökning så förefaller det nu observerade lagret kunna motsvara det som i Felt 2006 benämns som lager 7 och kunde då följas vidare norrut till Sturegatan. Av Feldts ovanliggande lager 3, som bestod av brun kulturjord, så observerades under nu aktuell grävning inget tydligt sådant, även om liknade material synes ha hamnat i övre fyllnadsmassorna i ett av de moderna nord-sydliga schakten.

Figur 5. I schaktväggen syns den smala banken med ostörda lager. Foto mot norr, Roger Lundgren, ÖM.

Figur 6. Detalj av bevarade lager i schaktväggen. Foto mot norr, Roger Lundgren, ÖM.

1. Grå, grusig sand.
2. Rödgrå sand/grus.
3. Gråsvart, sotigt, siltigt lager med rödbruna inslag.
4. Gråbrun lera.

Figur 7. Profilstapel mot norr. Skala 1:20.

Referenser

ArkivSök = Historiska kartor hos Lantmäteriet. Digital resurs via <https://historiska.kartor.lantmateriet.se>

KMR = Kulturmiljöregistret Fornsök. Digital resurs via <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS) via ArkivSök

Linköping stads ägor 1639, LMS D64-1:1, geometrisk avmätning, Johan Larsson Grot.

Feldt A-C. 2006. *Fjärrkyla genom salpeterbruket*. Arkeologisk förundersökning, Östergötlands museum rapport 2006:61. Linköping.

Lindberg, R. & Räf, E. 2014. *Järnålder och 1700-tal vid Frimurarhotellet*. Arkeologisk undersökning. Östergötlands museum rapport 2014:40. Linköping.

Östergötlands museum utförde under vintern 2022 en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning på Klostergatan i Linköping. Schaktningsövervakningen utfördes i samband med att en fastighet skulle anslutas till en i gatan befintlig stamledning för fjärrkyla. I schaktet påträffades ett svartgrått lager vilket möjligen kan kopplas till det i närområdet en gång liggande salpeterbruket. I övrigt observerades inget av arkeologiskt intresse i schaktet.

ISSN 1403-9273

Rapport 2022:7